

Whitehead (1861-1947), olaylara ve nesnelere, algılara oranla öncelik tanıyarak doğa felsefesini kurmaya çalıştı. Amacı, algılar dünyası ile bilim dünyası arasında bir uzlaşma kurmaya yöneldi. Doğanın ikiye bölünmesini kabul etmiyordu. Ona göre doğa ancak kendi oluşu içinde kavranabilirdi. 1930'lardan sonra metafiziksel bir bakış açısı kazandı ve tarafsız, non-animist, birleşik-deneyselci (*panexperientialist*) bir tekçiliği savundu.

Whitehead'in bakış açısında, var olmak (gerçekleşmek), algılamak-algılanmaktır ve bütün diğer olgular gibi "zihinlerin" de uzaysal-konumsal noktaları vardır. Gerçek varlıkların, zaman boyunca devamlı şeyler değil, oluşan anlık olaylar olduklarını söyler. Zaman olaylar arasındaki ilişkiler yoluyla meydana gelir. Kişi olay olduktan sonra belli bir sürede meydana geldiğini söyleyebilir.

Whitehead'e göre her vesile/araç iki şekilde olur. İlk olarak deneyimin bir öznesi olarak var olur ve bu esnada deneyimi yaşar. Zihni oluşturan deneyim vesileleri, baskın vesileler olarak adlandırılırlar. Bu bakış açısı zihni "baskın bir monad" olarak kabul eden Leibniz ile aynıdır. Her bireysel olay, kendi geleceğindeki her bir olayın kısmen yaratıcı gücünün ve tesirlerinin merkezidir. Her olay, küçük derecede de olsa, bütün geçmiş olaylardan doğrudan etkilenir. Nesnel ve öznel ayrımını da yapan Whitehead'e göre, nesnel olanlar matematiksel biçimlerdir. Öznel olanlar ise kızgınlık, öfke, arzu ve bilinci içerir. Bu iki tipi bir arada, her gerçek varlığın yaratıcı deneyimini şekillendirir. Bütün deneyimlerin bilinçli deneyim olmaması gibi, bütün algılama da duyusal algılama değildir. Hücreler ve moleküllerin, duyu organları olmasa da kendilerine özgü bir çeşit algılama kullandıklarını öne sürer.